

HOVRÄTTEN FÖR NEDRE NORRLAND
Rotel 1
Handläggare 7

DOM
2024-03-15
Sundsvall

Mål nr
B 237-24

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Hälsinglands tingsrätts dom den 22 januari 2024 i mål nr B 2022-23, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Motpart (Åklagare)
Kammaråklagare Malin Törnvall Hillbom
Åklagarkammaren i Gävle

Motpart (Målsägande)
Sekretess NN1, se Partsbilaga sekretess

Företräds av åklagaren

Klagande (Tilltalad)
Ernst OLOF Östlund, 19700527-7533
Frihetsberövande: Häktad
Venås 329
824 73 Delsbo

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Carl Lindström
Advokat Carl Lindström AB
Box 104
826 23 Söderhamn

SAKEN
Våldtäkt m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

Olof Östlund ska stanna kvar i häkte till dess fängelsestraffet får verkställas.

Hovrätten fastställer tingsrättens sekretessförordnande och förordnar att sekretessbestämmelsen i 35 kap. 12 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig för de uppgifter som har lagts fram vid hovrättens huvudförhandling inom stängda dörrar och som kan röja målsägande NN1:s och vittnet NN5:s identiteter. Samma sekretessbestämmelse ska fortsätta att vara tillämplig på identitetsuppgifterna i partsbilagan till denna dom.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 170 851 03 Sundsvall	Södra Tjärngatan 2	060-18 68 00 **E-post**: hovratten.nedrenorrland@dom.se www.hovrattenfornedrenorrland.se		måndag – fredag 08:00–16:00

Carl Lindström får ersättning av staten med 35 416 kr, varav 22 965 kr avser arbete, 5 118 kr tidsspillan, 250 kr utlägg och 7 083 kr mervärdesskatt.

Det tidigare målsägandebiträdet Sarah Moghadasi får ersättning av staten för arbete med 1 914 kr, varav 383 kr utgör mervärdesskatt.

Kostnaden för försvararen och det tidigare målsägandebiträdet ska staten stå för.

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Olof Östlund har yrkat att han frikänns från åtalet och att han befrias från skyldigheten att betala skadestånd.

Åklagaren och NN1 har motsatt sig ändring av tingsrättens dom.

UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN

I hovrätten har åberopats samma bevisning som vid tingsrätten. De videoinspelade förhören från tingsrätten har spelats upp.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Hovrätten ansluter sig till tingsrättens bedömningar i dess helhet. Tingsrättens dom ska därför fastställas.

Häktning

För våldtäkt är inte föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år och sex månader och det är inte uppenbart att det saknas risk för att Olof Östlund fortsätter sin brottsliga verksamhet. Han ska därför stanna kvar i häkte till dess fängelsestraffet får verkställas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B
Överklagande senast **fredagen den 12 april 2024.**

Mats Fällström | Oskar Viström | Elin Sjölund

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Mats Fällström och Oskar Viström (skiljaktig), tf. hovrättsassessorn Elin Sjölund, referent, samt nämndemännen Kenneth Högberg och Anders Byqvist.

Skiljaktig mening, se bilaga C.
Avräkningsunderlag, se bilaga D.

HÄLSINGLANDS TINGSRÄTT
R1

DOM
Meddelad i Hudiksvall
2024-01-22

Målnummer
B 2022-23

PARTER OCH DOMSLUT

Olof Östlund

Parter

Tilltalad
Ernst OLOF Östlund, 19700527-7533
Bergsjövägen 7, 829 96 Jättendal

Offentlig försvarare
Advokat Carl Lindström
Advokat Carl Lindström AB
Box 104, 826 23 Söderhamn

Åklagare
Kammaråklagare Elin Källberg
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Gävle
Box 1014, 801 34 Gävle

Målsägande
Sekretess NN1

Målsägandebiträde
Advokat Sarah Moghadasi
Advokatfirman Prime Handelsbolag
Brynäsgatan 1, 802 80 Gävle

Domslut

Brott som Olof Östlund döms för
Våldtäkt, 2023-05-20 till 2023-05-21, Nordanstigs kommun, 6 kap 1 § 1 st 1 men och 4 men 2 p brottsbalken

Brott som bedöms ingå i ett annat brott
Våldtäkt, 2023-05-20 till 2023-05-21, Nordanstigs kommun, 6 kap 1 § 1 st 1 men och 4 men 2 p brottsbalken, ingår i Våldtäkt, 2023-05-20 till 2023-05-21, Nordanstigs kommun, 6 kap 1 § 1 st 1 men och 4 men 2 p brottsbalken som Olof Östlund döms för.

Påföljd
Fängelse 3 år

Häktning m.m.
Olof Östlund ska vara kvar i häkte tills fängelsestraffet får verkställas.

Skadestånd
Olof Östlund ska betala skadestånd till Sekretess NN1 med 215 000 kr. Olof Östlund ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 21 maj 2023.

Sekretess
Sekretessbestämmelsen i 35 kap 12 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig på uppgifter som har lagts fram vid förhandling inom stängda dörrar och som kan röja NN1:s och NN5:s identiteter. Det innefattar identitetsuppgifter och andra uppgifter som kan leda till att identiteterna går att klarlägga.

Brottsofferfond
Olof Östlund ska betala en avgift till brottsofferfonden på 1 000 kr.

Ersättning och återbetalning
Carl Lindström ska få ersättning av staten med 86 905 kr. Beloppet fördelas enligt följande:
- 53 304 kr arbete
- 14 000 kr tidsspillan
- 2 220 kr utlägg
- 17 381 kr mervärdesskatt

Sarah Moghadasi ska få ersättning av staten med 43 549 kr. Beloppet fördelas enligt följande:
- 28 477 kr arbete
- 5 600 kr tidsspillan
- 762 kr utlägg
- 8 710 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaderna.

YRKANDEN

Åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att Olof Östlund ska dömas för våldtäkt enligt 6 kap 1 § 1 st 1 men och 4 men 2 p brottsbalken.

Åklagaren har angett följande gärningsbeskrivning.

1.1 VÅLDTÄKT (5000-K981098-23)

Olof Östlund har genomfört ett vaginalt samlag, samt en sexuell handling som med hänsyn till kränkningens allvar är jämförlig med samlag, med målsäganden som inte deltog frivilligt. Den sexuella handlingen har bestått i att Olof Östlund fört in finger/fingrar i målsägandens underliv. Olof Östlund utnyttjade otillbörligt att målsäganden på grund av berusning, sömn/nyvaket tillstånd befann sig i en särskilt utsatt situation. Det hände någon gång mellan den 20 maj 2023 och den 21 maj 2023 i Mellanfjärden, Jättendal, Nordanstigs kommun.

Olof Östlund begick gärningen med uppsåt.

Ansvarsyrkande i andra hand

Oaktsam våldtäkt

Olof Östlund har i vart fall varit grovt oaktsam i förhållande till att målsäganden inte deltog frivilligt.

Åtalspunkt 2

Åklagaren har begärt att Olof Östlund ska dömas för våldtäkt enligt 6 kap 1 § 1 st 1 men och 4 men 2 p brottsbalken.

Åklagaren har angett följande gärningsbeskrivning.

2.1 VÅLDTÄKT (5000-K981098-23)

Olof Östlund har genomfört ett vaginalt samlag, samt en sexuell handling som med hänsyn till kränkningens allvar är jämförlig med samlag, med målsäganden som inte deltog frivilligt. Den sexuella handlingen har bestått i att Olof Östlund fört in finger/fingrar i målsägandens underliv. Olof Östlund utnyttjade otillbörligt att målsäganden på grund av berusning, sömn/nyvaket tillstånd befann sig i en särskilt utsatt situation.

Olof Östlund har använt sig av våld bestående i att han tagit ett grepp om målsägandens hals vilket orsakade andningssvårigheter. Det hände någon gång mellan den 20 maj 2023 och den 21 maj 2023 i Mellanfjärden, Jättendal, Nordanstigs kommun.

Olof Östlund begick gärningen med uppsåt.

Ansvarsyrkande i andra hand

Oaktsam våldtäkt

Olof Östlund har i vart fall varit grovt oaktsam i förhållande till att målsäganden inte deltog frivilligt.

Häktning m.m.

Åklagaren har begärt att Olof Östlund ska vara kvar i häkte tills fängelsestraffet får verkställas.

Skadestånd

Sekretess NN1 har begärt att Olof Östlund ska betala skadestånd med 365 000 kr. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 21 maj 2023.

Målsäganden NN 1 har biträtt åtalet. Hon har vid bifall till åklagarens förstahandsyrkanden begärt att Olof Östlund till henne ska betala skadestånd med 365 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 21 maj 2023 tills betalning sker. Av beloppet avser 200 000 kr ersättning för kränkning och 15 000 kr sveda och värk. För det fall Olof Östlund skulle dömas för oaktsam våldtäkt har NN 1 begärt att han ska betala skadestånd till henne med 225 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 21 maj 2023 tills betalning sker. Av beloppet avser 215 000 kr ersättning för kränkning och 10 000 kr sveda och värk.

DEN TILLTALADES INSTÄLLNING

Olof Östlund har förnekat gärningarna och motsatt sig yrkandena om skadestånd. Han har godtagit sätten att räkna ränta, men inte några belopp.

UTREDNINGEN

Olof Östlund har hörts. På begäran av åklagaren har förhör hållits med målsäganden NN 1 och vittnesförhör med NN 5, Julia Söderström, Jessika Forslöf och Elena Öberg. Åklagaren har även åberopat journalanteckningar som bevisning. NN 1 har åberopat samma bevisning som åklagaren. På Olof Östlunds begäran har förhör hållits med vittnena Kerstin Olsson och Mona Stenklyft.

Tingsrätten noterar inledningsvis att följande har framkommit. NN 1 var 18 år vid den tid som åtalet gäller. Hon och Olof Östlund kände varandra. De hade

kommit överens om att han skulle hjälpa henne med att montera en bilstereo i hennes bil. Hon begav sig därför till Jättendal den 20 maj 2023. De hade tidigare diskuterat om de skulle åka till en stuga på en ö i skärgården. De åkte båt dit samma dag och umgicks där, varvid de båda drack en del alkohol. På natten till den 21 maj 2023 hade de samlag. Påföljande dag begav de sig hem till Olof Östlund och han monterade bilstereon. Parterna har olika uppfattningar bl.a. om NN 1 deltog frivilligt i de sexuella aktiviteterna. Den 24 maj 2023 kontaktade hon en ungdomsmottagning. Hon gjorde polisanmälan den 10 augusti 2023. Av vad förhörspersonerna har berättat antecknas följande.

NN 1:

Hon och Olof Östlund hade sedan 2020/2021 träffats ibland tillsammans med andra. Det hände kanske ett tiotal gånger, med förhållandevis långa mellanrum, att de träffades utan att andra var närvarande. Under förra vintern talade de i telefon vid ett till tre tillfällen. Deras kontakter var trevliga. De hade en del djupare samtal och kunde anförtro sig för varandra. NN 1 såg Olof Östlund som en trygg vuxen vän som det gick att prata med och som en extrapappa för henne. Hon såg honom inte som någon att ha sex med.

NN1 och Olof Östlund kom överens om att han skulle hjälpa henne att montera in en bilstereo i hennes bil och att hon skulle komma till honom den 20 maj 2023. De hade inte mycket kontakt inför besöket. NN 1 förstod att Olof Östlund befann sig på en ö i skärgården och att han skulle åka hem för att möta henne. De hade inte bestämt att de skulle åka till ön för att sova över där. NN 1 uppfattade det mer som att hon kunde sova över om hon ville. Hon hade inte bestämt sig för hur hon skulle göra, men tog med sig det hon behövde ifall hon skulle komma att sova över.

NN 1 körde bil till Olof Östlunds bostad den 20 maj 2023 och kom dit vid 13.00-14.00-tiden. De kom relativt snart fram till att de skulle åka till nämnda ö där Olof Östlund disponerade en stuga och sova över där. De åt lunch vid hamnen och åkte sedan båt till ön. Under båtfärden, som pågick ungefär en timme, drack de varsin mellanöl om 33 centiliter. De drack även alkohol i form av varsin flaska cider om 33 centiliter vardera. NN 1 hade tagit med sig de flaskorna eftersom de låg i hennes bil och hon ville bjuda på något.

Tämligen omgående efter att de hade anlänt till ön gick de till en plats vid havet och drack kaffe. Olof Östlund bjöd där på brännvin med smak av lakrits varav NN 1 drack ungefär en halv deciliter. De gick till stugan och där bjöd han på vin som fanns i en låda. Vinet hette Hope och lådan var av den storlek som rymmer tre liter. Olof Östlund grillade och de åt middag. Han fortsatte att fylla på vin i NN 1:s glas och hon drack vin före, under och efter middagen. Vad NN 1 minns fyllde hon inte själv på vin i sitt glas. Möjligen drack de också en varsin öl till maten. Hon kan svårligen uppskatta mängden vin hon drack eftersom hennes glas fylldes på med vin. Kanske drack hon tre till fyra glas vin. De samtalade som de brukade göra. NN 1 kände sig berusad och det snurrade i hennes huvud. Hon hade ingen anledning att vara misstänksam mot Olof Östlund. Hon har efteråt funderat eftersom Olof Östlund frågade om hennes bästa sex. Han stekte äpplen som de tog med sig till båten. I samband med att de åt äpplena där bjöd han NN 1 på whiskey. Hon drack då klunkar med whiskey flera gånger ur något som nog var en plunta. Olof Östlund var lite tystare än vad han brukade vara. Han var nog också berusad, men kanske lite mindre berusad än vad NN 1 var. Då de sedan gick tillbaka till stugan bedömer NN 1 att hennes berusningsgrad var sju på en tiogradig skala.

Stugans rum var litet och det fanns två sängar som stod längs väggarna i vinkel mot varandra. NN 1 satt på en av sängarna. Olof Östlund satt i en fåtölj och

spelade gitarr och sjöng sånger från en pärm under kanske en kvart. NN 1 la sig ned på en av sängarna. Hon, som hade varit uppe sent kvällen innan, var trött och berusad. Hon var inte vaken, men somnade inte heller riktigt. Hon är inte helt säker på den exakta ordningen på vad som sedan hände. Olof Östlund föste ihop sängarna så att de blev som en dubbelsäng. NN 1 låg på sidan på den säng som stod närmast väggen, men inte under täcket. Hon hade ansiktet mot väggen och ryggen ut mot rummet. Olof Östlund satt eller låg bakom henne och utan förvarning smekte han med sina fingrar på hennes rygg, armar och ned över hela hennes kropp. I samband därmed blev hon chockad och hon stelnade till. Hon upplevde det som att hon inte kunde röra sig och tänkte att det var något som skulle gå dåligt eller åt helvete. Hon låg längst in i sängen på sidan och kunde inte flytta sig därifrån. Hon befann sig som i en dimma. Olof Östlund tog på henne under kläderna, bl.a. mot hennes underliv. Olof Östlund drog ned hennes jeans, åtminstone en bit. Han fingrade utanpå hennes underliv för att sedan fingra i underlivet, varvid fingrarna kom framifrån. NN 1 tror att han då förde in flera fingrar. Hon blev som förstenad och upplevde att hon inte kunde göra något. Hon försökte inte få bort hans hand och sa inte något. Hon hade varken sagt eller gjort något som innebar att Olof Östlund kunde göra så med henne. Han frågade inte om de skulle ha sex. Han genomförde ändå ett vaginalt samlag med henne både då hon låg på sidan och då hon låg på mage med Olof Östlund över sig. NN 1 minns inte i vilken ordning de ställningarna genomfördes. Hon ändrade inte själv sin position och låg stilla. Samlaget pågick kanske fem minuter, och var obekvämt. Olof Östlund fick utlösning. Då han var klar la sig NN 1 med ansiktet mot väggen. Hon var efter samlaget i ett tillstånd mittemellan sovande och vaken.

Efter en tid om en halvtimme till två timmar senare då NN 1 var halvt sovande och låg på sidan smekte Olof Östlund henne på nytt överallt på kroppen. Han smekte henne mot underlivet, men är inte helt säker på att han hade fingrarna i

hennes underliv även om hon har en sådan minnesbild. Olof Östlund hade sin arm eller hand mot hennes hals. Hon kände då ett tryck mot halsen som medförde att hon fick svårt att andas och det svartnade lite för hennes ögon. Hon uppskattar att trycket pågick under någon minut. Olof Östlund genomförde sedan ett vaginalt samlag med NN 1, varvid hon låg kvar på sidan. Det samlaget pågick under några minuter. NN 1 vet inte om Olof Östlund fick utlösning. Hon förstod vad som hände, men upplevde det som att hon varken kunde röra sig eller prata. Hon stelnade till även denna gång. Då Olof Östlund var klar med samlaget gick hon, som mådde illa, ut tämligen omgående för att gå på toaletten. Hon kände att det sved i hennes underliv. Hon spydde utanför stugan. Hon hade inga klara tankar, men tänkte att det som hänt var obehagligt och dåligt samt hennes fel. Hon mådde illa. Hon kunde inte gå till grannen eller ringa till någon eftersom hon inte ville att någon skulle få veta vad som hänt. Hon visste inte vart hon skulle gå, varför hon gick in i stugan igen. Olof Östlund hade då flyttat sig till den säng som var närmast väggen. Han hade somnat. NN 1 la sig i i den andra sängen, som fanns längre ut mot rummet, med ryggen mot honom och somnade.

NN 1 ville vid händelserna inte ha sex med Olof Östlund. Hon sa inte att hon ville det och gav honom inte några signaler om att hon ville ha sex. De talade inte om sex annat än att han, som framgått, frågade om hennes bästa sex. Vid middagen berättade han att orsaken till hans skilsmässa var att han ville träffa andra och en del om vad han upplevt. NN 1 hade inget förhållande och talade inte med Olof Östlund om någon sådan relation.

Påföljande morgon sa NN 1 att det som inträffat inte hade hänt och att de skulle glömma det. Hon och Olof Östlund sa sedan inte så mycket, och det var lite spänt mellan dem. De åt frukost och hon diskade. Hon väntade medan han

plockade ihop sina saker. Under förmiddagen åkte de båt till hamnen, varvid en kvinnlig stuggranne åkte med. NN 1 mådde mer illa under båtfärden och spydde. Då kvinnan frågade om det sa NN 1 att hon var sjösjuk. NN 1 fick gå iland vid en gästbrygga och hämta bilen. Hon och Olof Östlund lastade sina saker i bilen. Han sa att han skulle montera bilstereon i hennes bil, vilket hon inte hade ägnat en tanke på. Hon blåste inte i någon alkometer. Hon åkte inte hem direkt eftersom Olof Östlund insisterade på att montera bilstereon och hon tänkte att det som hänt i stugan inte hade ägt rum. Hon befarade att det skulle verka konstigt om hon kom hem utan att bilstereon hade monterats. Hon ville inte att Olof Östlund skulle tycka att det som hänt var konstigt. Hon var inte rädd, men kände obehag. Hon och Olof Östlund åkte från hamnen, varvid det var han som körde. Då de kom hem till honom mådde NN 1 illa och hon spydde på toaletten. Det liksom rusade i hela hennes kropp och hon kände sig allmänt svag. Hon såg att hon hade blåröda prickar långt upp på halsen. I Olof Östlunds verkstad kontrollerade han hennes bil och monterade bilstereon. Det tog några timmar. NN 1 hade inget kontokort med sig. Efter arbetet med bilen körde hon och Olof Östlund varsin bil till en bensinmack där hon tankade bilen. Hon erbjöd sig att svischa pengar för bensinen, men han ville bjuda på den. NN 1 åkte sedan hem.

NN 1 förnekade för sig själv vad som hade hänt i stugan. Hon tänkte att det inte hade hänt om hon tänkte så. Hon tänkte också att hon måste hålla det inträffade för sig själv och inte berätta för någon annan. NN 1 hade vid tidigare händelser i livet inte varit den som visat sig vara svag eller ledsen utan i stället stark. Hon hade tidigare fått hjälp av en kurator och tänkte att hon kunde tala med en sådan, som inte förde information vidare. Hon försökte därför via telefon få kontakt med en kurator vid en ungdomsmottagning. Hon sa då inte något om att hon hade utsatts för ett övergrepp eftersom hon visste att hon

skulle få en tid hos en kurator. Hon fick sedermera träffa kuratorn Jessika Forslöf några gånger och därefter en psykolog, vilken hon fortfarande går hos.

Då NN 1 befann sig i Berlin på en resa var hon otrevlig och det blev en börda för henne att inte kunna berätta om vad som hade hänt i stugan med Olof Östlund. Hon bröt därför ihop. NN 1 belade sig själv med skuld eftersom hon inte hade gjort mer för att avvärja det som hände i stugan. Hon tänkte att om hon berättade om vad som hade hänt för NN 5 skulle hennes relation till Olof Östlund vara över. Hon tillbakavisar påståenden om att hon lämnat oriktiga uppgifter om vad han gjort på grund av att hon skulle ha känt skam för att inlåta sig till att ha sex med honom.

<u>Olof Östlund</u>:

Sedan 2020-2021 förstärktes hans relation till NN 1 och NN 5. Han och NN 1 kunde tala med varandra om allt. Han hjälpte henne inför att hon skulle köpa en bilstereo. De hade därför kontakt per telefon och de kom överens om att han skulle hjälpa till med att montera bilstereon. NN 1 skulle komma till honom på lördagen den 20 maj 2023 vid 12.00-tiden. De talade om att hon skulle stanna till påföljande dag. Olof Östlund disponerade en stuga i skärgården på en ö. Han föreslog den 20 maj 2023 att han och NN 1 skulle åka dit eftersom det var fint väder, och att han kunde montera bilstereon på söndagen.

Då NN 1 var på väg till Jättendal enligt vad som sagts ringde hon och sa att hon var sen. Olof Östlund åkte till hamnen och förberedde båtfärden till ön. NN 1 kom i sin bil till hamnen, där de åt lunch. De åkte sedan båt till ön och kom fram till ön ungefär kl. 13.30. Olof Östlund brukar ha ett par öl

innehållande 33 centiliter i båten. Han erbjöd NN 1 en öl under båtfärden och hon tackade ja. Ölen räckte under hela båtresan, vilken pågick nästan en timme.

Efter ankomsten till ön träffade Olof Östlund och NN 1 den kvinna som disponerade grannstugan till den stuga som han disponerade. De talade med henne och förberedde sedan stugan. Därefter promenerade Olof Östlund och NN 1 ungefär tio minuter till en grillplats där de drack kaffe. Olof Östlund hade en ryggsäck med sig och i den fanns en dunk med vin som han hade packat tidigare. Dunken rymde 1,4 liter. Han frågade om NN 1 ville ha en skvätt vin. Hon ville det och de drack vin ur kåsor samt pratade. De drack inget lakritsbrännvin. De kom tillbaka till stugan strax före kl. 16.00. De hämtade saker i båten och tog fram sängkläder. Det fanns en bäddad sovplats i båten. Olof Östlund frågade NN 1 om hur de skulle sova. De kom överens om att de båda skulle sova i stugan.

Efter att de packat upp saker i stugan satt Olof Östlund och NN 1 och pratade. Han drack ett glas vin och frågade om hon också ville ha vin. De satt sedan, vid 18.00-19.00-tiden, på altanen. De grillade och åt. Olof Östlund ville ha vin. På hans fråga ville även NN 1 ha vin och han fyllde på hennes glas. Hon hade cider med sig som de drack. Olof Östlund ordnade efterrätt som de åt. De satt och pratade.

Olof Östlund och NN 1 gick till båten vid 20.00-20.30-tiden. Där lyssnade de på musik och hade djupa samtal om livet. De diskuterade bl.a. relationer och skolan. Olof Östlund hade med sig dunken med vin. Han frågade om NN 1

ville ha vin. Hon svarade ja och hon fick vin. Olof Östlund drack resten av vinet. Han hade ingen whiskey med sig. De satt kvar och vinet räckte en bra stund. Det blev mörkt och de gick tillbaka till stugan. Olof Östlund gick då bakom NN 1. Ingen av dem hade några problem att gå längs stigen som var kuperad och stenig. De var lite berusade, men inte särskilt mycket. Olof Östlund bedömer att båda deras berusningsgrad motsvarade en fyra på en tiogradig skala.

Tämligen omgående då de kom tillbaka till stugan sköt Olof Östlund på eget initiativ ihop sängarna för att det skulle vara lämpligt att sitta och spela gitarr vid ett bord samt för att han och NN 1 skulle kunna sitta bredvid varandra. I stugan fortsatte de med ännu djupare samtal om livet. De talade bl.a. om känslor kring att hon hade avslutat förhållandet med sin pojkvän. Vid midnatt tog Olof Östlund fram en gitarr. Han sjöng och spelade fyra låtar ur en pärm. NN 1 satt då bredvid honom och sjöng med en del. Det blev sedan dags att sova. Strax efter gitarrspelandet berättade NN 1 att hon hade träffat en kille. I samband därmed talade hon och Olof Östlund om sex, inte bara med avseende på killen utan även generellt. Han uppfattade det som att NN 1 tyckte att det var intressant och spännande. De satt bredvid varandra på en av sängarna. Han kände att det fanns en attraktion mellan dem. Han hade tidigare inte tänkt i sådana banor utan attraktionen kom där och då. Han och NN 1 hade kramats en gång innan attraktionen uppstod. Han tänkte inte på åldersskillnaden om ungefär 35 år mellan dem. Han frågade NN 1 om hon ville ha sex och hon svarade ja. De satt på sängen och Olof Östlund smekte henne på armen och ned över benen en stund. Han frågade om NN 1 var riktigt säker på att hon var med på ”det här”. Hon svarade tydligt ja och tyckte att det skulle vara jätteroligt att ha sex. Hon var kapabel att lämna samtycke till sex. Han bedömer deras berusningsgrad som en fyra på en tiogradig skala. NN 1 knäppte upp sina byxor och Olof Östlund smekte hennes bröst. Han tog av sig sina byxor och

NN 1 hjälpte honom med det. Hon tog av sig sin t-shirt och tröja. Olof Östlund smekte hennes armar, bröst, mage och ben. Han rörde hennes kön på utsidan. NN 1 särade benen och han förde in två fingrar i hennes vagina. De hade sedan vaginalt samlag i sängen. Efter ett tag frågade Olof Östlund om de kunde byta ställning och ha samlag bakifrån, varefter detta genomfördes. Då han i den ställningen höll händerna på hennes höfter tog NN 1 hans hand och förde den mot hennes bröst för att han skulle massera det. Då han tog bort handen därifrån förde hon på nytt hans hand mot bröstet. Olof Östlund fick utlösning. De låg sedan i sängen och han strök NN 1 på magen. Olof Östlund somnade sedan. Han hade inte planerat att de skulle ha sex.

Olof Östlund kan tänka sig att han sov två till tre timmar. NN 1 gick då ut för att kissa och var borta fem minuter. Hon kom sedan in och la sig bredvid honom igen. Han strök henne försiktigt på armarna och magen samt sedan över brösten och hennes könsorgan. Han kunde inte få erektion varför det inte hände mer än nämnda strykningar. Han sysslar inte med strypsex och något sådan förekom inte.

Olof Östlund och NN 1 vaknade påföljande morgon. De åt frukost och talade inte å mycket med varandra. Det var mycket skam kring det som hänt under natten. NN 1 sa något om att det som hänt inte kändes rätt och att det inte hade hänt. Olof Östlund höll med. Det tog det lugnt. Olof Östlund såg inga spyor utanför stugan, vilket han borde ha sett. Den granne de träffat dagen innan kom till stugan och frågade om hon kunde åka med i båten till fastlandet.

Olof Östlund, NN 1 och grannen åkte till fastlandet vid 10.00-tiden. Det var sjögång. Efter en halvtimme spydde NN 1 eftersom hon var sjösjuk. Olof Östlund och grannen frågade om NN 1 var okej. Hon sa att hon var det. Då de kom iland körde hon fram Olof Östlunds bil medan han la till båten. Han hade en alkometer i bilen och blåste i den och resultatet utvisade att han fick köra. Vad han minns blåste även NN 1 i alkometern som då visade att hon fick köra. De körde sina bilar från hamnen och hem till Olof Östlund. De la in saker i kylskåpet. I hans verkstad gjorde han kontroller av NN 1:s bil och monterade bilstereon. Han frågade om hon var okej och hon svarade ja. Olof Östlunds göranden med bilen tog fyra till fem timmar. NN 1 gick in i hans bostad och kom ut med kaffe och smörgås till verkstaden. Han uppfattade inte att hon mådde dåligt, men hon var trött.

Olof Östlund har efter händelserna skickat ett meddelande till NN 1 och frågat om hur läget var, men inte fått svar.

Målsägandebiträdet har med anledning av de uppgifter Olof Östlund åberopat att han enligt anteckningar från polisförhör den 8 december 2023 lämnat uppgift innebärande att det funnits en attraktion och intresse mellan honom och NN 1 under ungefär 1,5 år och att han uppfattat detta utifrån deras djupa samtal och deras blickar. Olof Östlund har konfronterad med detta anfört att han vid förhöret försökte beskriva deras djupare vänskap.

<u>Julia Söderström</u>:

Då de befann sig på resa i Berlin sommaren 2023 blev hon och NN 1 osams. Julia Söderström förstod att något var fel. På en tågstation bröt NN 1 ihop Hon

satt på ett betonggolv och grät. Hon berättade att hon hade åkt på en båttur till en ö. Mannen hade där gjort närmanden mot och tagit på henne. NN 1 sa att de hade druckit öl. NN 1 hade varit full och ”skyllde” på detta - kanske ville hon förminska situationen som hade varit eller menade hon att det inte var hennes fel det som hade hänt. NN 1 sa att ingen visste om vad som hade hänt och att hon hade försökt att förtränga det. Hon berättade inte några närmare detaljer om vad som hade hänt. NN 1 verkade vara lättad efter det att hon berättade det angivna och ville nog förtränga vad som hade hänt. NN 1 De har efteråt inte talat så mycket om vad som hände. NN 1 har dock i slutet av juni 2023 berättat att det som hände var en våldtäkt. Det är riktigt att Julia Söderström vid ett polisförhör angav att NN 1 hade mest ångest över att hon verkade ha frusit till vid händelsen. Hon funderade nog mer på om varför hon inte hade sagt nej. Julia Söderström har inte fått reda på detaljerna vid händelsen på ön. Hon har velat stötta NN 1 i hennes mående. NN 1 har fått berätta det hon velat.

Julia Söderström har uppfattat som att stämningen i NN 1:s familj hade varit bra. Hennes beteende förändrades dock efter den händelse hon berättade om. Det märktes att hon inte var som vanligt. Hon ville vara med sin familj och hade inte samma lust som tidigare att träffa andra eller göra saker. Hon avanmälde sig från några evenemang. NN 1 kände något slags förakt för sig själv och sin egen kropp. Under nuvarande vinter har NN 1:s humör dragits ned rejält. Hon har berättat att det varit arbetsamt för henne att gå till psykolog och delta vid polisförhör och upprepa vad som hänt.

<u>NN 5</u>:

NN 5 kände till att NN 1 hade följt med Olof Östlund i båten i maj 2023 och monterat bilstereon i hennes bil. Några dagar därefter ringde han till NN 5.

Hon sa att hon tyckte att det var trevligt att NN 1 hade fått följa med honom och att han monterat stereon. Olof Östlund sa något om att NN 5 var en fantastisk tjej och om hon hade varit äldre kunde han ha varit intresserad av henne. NN 5 svarade att det var hennes dotter han talade om och att det inte kändes bra.

I slutet av juli 2023 kom NN 1 till NN 5:s fritidshus och sa att hon var tvungen att berätta en sak. Hon la sig hos NN 5 och bröt ihop. NN 1 mådde fruktansvärt dåligt och var mycket ledsen. Hon grät och var otröstlig. Hon berättade om när hon i maj samma år hade besökt Olof Östlund. NN 1 berättade att de hade åkt båt till en ö. Han hade där bjudit friskt på alkohol, inte enbart öl utan även på sprit. Han hade bjudit på alkohol både då de åkte till ön och då de befann sig på den. NN 1 hade druckit alkohol löpande på båten och blivit så berusad att hon inte riktigt kunde ta vara på sig själv. Olof Östlund hade våldtagit henne, varvid han penetrerat henne, trots att hon inte ville ha sex. Hon förstod vad som hände och hennes minnesbilder hade kommit vartefter. NN 5 uppfattade det som att övergreppet hade skett i båten och tror att de hade sovit där. NN 5 och NN 1 talade inte om detaljer vid händelsen. NN 5 har inte velat pressa NN 1 angående vad som hänt utan i stället vara stödjande.

NN 1 brukar inte ljuga. Hon sa att orsaken till att hon inte berättat om händelsen tidigare var att Olof Östlund varit som en extrapappa för henne och hon var orolig över hur NN 5 skulle må samt att NN 1 inte ville förstöra NN 5:s och Olof Östlunds goda relation. NN 1 och NN 5 har inte talat mer om vad som hände. NN 5 låter NN 1 berätta när hon vill.

Under tiden fram till midsommar 2023 ville NN 1 inte göra saker. Hon ville bl.a. inte delta i ett arrangemang där NN 5 och Olof Östlund skulle åka i sina båtar, och inte heller åka till familjen stuga. NN 1 hade inte heller samma känsla för att åka på tågluffa några veckor efter midsommaren. I slutet av augusti 2023 ville NN 1 inte att NN 5 och Olof Östlund skulle använda varandras bilar utan NN 1 erbjöd i stället NN 5 att ta NN 1:s bli. NN 1 la inte tid och energi på ideella saker. Hon ville inte gå i skolan och sökte kontakt med en kurator. Hon har sovit och ätit dåligt. NN 5 har varit orolig för hur NN 1 mått psykiskt. Hennes beteende har ändrats genom att hon dragit sig undan från kamrater och sitt engagemang i föreningar samt inte varit lika intresserad av att arbeta för att tjäna pengar för att göra roliga saker som tidigare.

Jessika Forslöf:

Hon, som arbetar vid en ungdomsmottagning, har sedan augusti 2023 haft kontakt med NN 1 vid fem tillfällen. NN 1 hade kontaktat mottagningen under den sommaren eftersom hon hade behov av att tala om ett övergrepp som hade hänt i maj. NN 1 berättade i mitten av augusti att en person hade utsatt henne för ett övergrepp. NN 1 kände avsmak och äckel för det som hade hänt, och det var det värsta hon hade varit med om i hela sitt liv. NN 1 behövde bearbeta det och tala med någon. Hon hade inte berättat för någon vad som hänt. Hon var nedstämd och tyckte inte något var roligt. Hon var starkt påverkad av händelsen. Jessika Forslöf uppfattade NN 1 som saklig. Hon beskrev att hon ”frös fast” vid händelsen. Hon och Jessik Forslöf talade inte närmare om händelsen utan om hur NN 1 mådde. Det är en vanlig reaktion vid stark rädsla eller ångest att ”fysta fast”.

Elena Öberg:

Hon är socionom och legitimerad psykoterapeut. Under tiden början av oktober – julen 2023 har hon haft sex samtal med NN 1 och dessa ska fortsätta. Elena Öberg fick inför det första samtalet information om att NN 1 skulle ha varit utsatt för en våldtäkt. Vid det första samtalet var NN 1 rädd, orolig och avvaktande. Elena Öberg förstod att NN 1 hade svårt att tala om vad som hänt. NN 1 har berättade om mannens förhållande till NN 1 och hennes mor och att NN 1 anförtrott sig till honom. Hon hade åkt till mannen för att få hjälp med en bilstereo hade han haft tankar på att de skulle åka till en ö. Vid Elena Öbergs andra samtal med NN 1 sa hon att hon hade berättat för en vän och för NN 5. NN 1 uppgav att hon inte hade haft en tanke på att åka till ön och tänkte att det kunde vara trevligt att åka dit. Hon drack mycket alkohol där och hade förtroliga samtal. Mannen hade börjat ta på henne. Därefter avslutades det andra samtalet med Elena Öberg eftersom försiktighet måste iakttas vid samtal med NN 1. Hon har berättat att mannen gett sig på henne och att hon var ”yrslig” och inte hade vågat göra motstånd. Hon hade varit stel i kroppen. Hon hade påföljande morgon inte upplevt någon ånger. Hon hade knappt velat tala med mannen som verkade vara som vanligt. NN 1 har vid senare samtal menat att det som hände även var hennes fel. Vid det senaste samtalet sa hon att hon verkligen inte velat ha sex med mannen. Han hade sagt att han hade haft sexuella fantasier om NN 1 då de hade sex.

NN 1 har mått mycket dåligt och varit djupt deprimerad till följd av händelsen. Hennes självförtroende är ordentligt nedsatt. Hon känner skuld och skam. Hon är nervös och sjunker ihop.

Kerstin Olsson:

Hon känner Olof Östlund sedan 23 år och de återupptog kontakten i juli 2023. De ringer och skriver ofta till varandra och har även förtroliga samtal. Det var kanske någon gång i slutet av juli eller början av augusti 2023 som Kerstin Olsson berättade om sin relation för Olof Östlund. Han sa då att han inte mådde så bra. Han sa att han hade träffat en kvinna och att de hade haft sex. Han sa att de ville ha sex. De hade känt varandra sedan tidigare. Olof Östlund kände att han skulle ha sagt nej till sexet eftersom det var så stor åldersskillnad mellan honom och kvinnan. Han sa inte mycket mer om händelsen. Han är en ärlig person som berättar sanningen för Kerstin Olsson.

Mona Stenklyft:

Hon var sammanboende med Olof Östlund till slutet av 2019. Han frågade alltid om det var okej då de skulle ha sex och godtog alltid ett nej. Han ville inte ha sex då han kände sig för onykter. Han försökte aldrig få Mona Stenklyft berusad inför att de skulle utöva sådan aktivitet, och var inte intresserad av våld i samband med sex.

Journalutdragen

Av de åberopade journalutdragen framgår att NN 1 den 24 maj 2023 kontaktade en ungdomsmottagning och önskade samtal med en kurator för att prata om relationer och allmänt om livet samt angav att hon hade existentiella funderingar, men ingen psykisk ohälsa. Hon erbjöds en första ledig tid den 18 juli 2023. NN 1 uppgav att hon skulle ringa till en annan ungdomsmottagning.

NN 1 gjorde en ny vårdbegäran den 16 juli 2023 hos förstnämnda mottagning. Vid kontakt med den mottagningen den 17 juli 2023 angav hon att hon hade blivit utsatt för ett övergrepp som hon först inte tyckte var en så stor sak, men hon kände att hon behövde råd. Hon hade varit ute och rest med vänner och brutit ihop samt berättat för en person vad som inträffat. NN 1:s föräldrar angavs inte veta något, men personen som förgrep sig var bekant till NN 1:s familj. NN 1 angav att hon inte hade klarat av att berätta för någon av föräldrarna. Hon behövde tala med någon utomstående om sina tankar och sätta ord på det som hänt under maj. Hon bokades in på en ny besökstid den 16 augusti 2023. Den dagen hade hon kontakt med kurator Jessika Forslöf vid ungdomsmottagningen. NN 1 berättade då bl.a. att hon i maj hade blivit utsatt för ett övergrepp och bedömdes ha behov av stödjande samtal.

DOMSKÄL

Bevisvärdering och beviskrav

För fällande dom ställs det beviskravet att det genom utredningen ska vara ställt utom rimligt tvivel att den åtalade har begått den gärning som åklagaren har påstått. Det ska med andra ord vara praktiskt taget uteslutet att det förhåller sig på något annat sätt. För fällande dom är det inte tillräckligt att en målsägandes utsaga är mer trovärdig än den åtalades. Domstolens prövning ska även ske utifrån de övriga omständigheterna som framkommit. En trovärdig utsaga från en målsäganden i förening med vad framkommit i övrigt kan vara tillräckligt för en fällande dom. Exempelvis kan vittnesmål om vad en målsägande har berättat och om målsägandens beteende samt reaktioner efter händelsen utgöra sådan stödbevisning för en trovärdig målsägandens uppgifter att det är ställt utom rimligt tvivel att en gärning har begåtts. Det är också av

betydelse att en målsägandens berättelse har kontrollerats då detta varit praktiskt möjligt under förundersökningen. Om den av åklagaren åberopade bevisningen medför att en gärning ska anses vara bevisad har rätten att pröva om den åtalades berättelse motbevisar åklagarens gärningspåstående i sådan grad att detta inte kan anses bevisat, se NJA 2017 s. 316 och där gjorda hänvisningar om det anförda.

Skuld

Av 6 kap första stycket brottsbalken framgår bl.a. att den som, med en person som inte deltar frivilligt, genomför bl.a. ett vaginalt samlag eller annan sexuell handling som med hänsyn till kränkningens allvar är jämförlig med samlag, döms för våldtäkt till fängelse lägst tre år och högst sex år. Vid bedömningen av om ett deltagande är frivilligt eller inte ska det särskilt beaktas om frivilligheten kommit till uttryck genom ord eller handling eller på annat sätt. En person kan aldrig anses delta frivilligt bl.a. om deltagande är en följd av misshandel eller annat våld. Inte heller kan en person anses delta frivilligt om gärningsmannen otillbörligt utnyttjar att personen på grund av bl.a. sömn eller berusning eller annars med hänsyn till omständigheterna befinner sig i en särskilt utsatt situation. Om brottet är mindre grovt dömds till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år, andra stycket i nämnda bestämmelse. I 6 kap 1 a § finns en straffregel angående den som begår en våldtäkt och som är grovt oaktsam beträffande att den andra personen inte deltar frivilligt.

Den som deltar frivilligt vid samlag eller annan sexuell handling har av fri vilja bestämt sig för att delta, mer eller mindre aktivt eller passivt. Det saknar betydelse om personen innerst inne varit positiv eller negativ till den sexuella samvaron. För att beslutet ska vara ett uttryck för någons fria vilja krävs att

vederbörande inte är utsatt för tvång genom misshandel eller annat våld och inte heller befinner sig i en sådan särskilt utsatt situation som angetts ovan. Frivilligheten ska föreligga under hela den sexuella handlingen. Den som utför en sexuell handling har ett ansvar för att förvissa sig om att den andra personen inte vill delta. Ett tyst samtycke förmedlar inte genom ord eller handling något samtycke. I sådana fall måste osäkerhet uppstå för gärningsmannen om den andra personen deltar frivilligt. Passivitet från offret kan stå för ofrivillighet genom att offret reagerat med s.k. frozen fright eller för tyst samtycke. I sådana fall ankommer det på gärningsmannen att förvissa sig om den andre personen deltar frivilligt. Det krävs således inte fysiskt motstånd för att en gärning ska kunna utgöra våldtäkt. Med frozen fright avses ett sådant ofrivilligt tillstånd av förlamning innebärande att offret inte kan tala och/eller röra sig. Bedömningen av om ett sexuellt deltagande varit frivilligt ska grundas på situationen i dess helhet.

NN1 har lämnat en lång och sammanhängde redogörelse för vad som hänt. Hennes berättelse har varit logisk och rik på detaljer. Det har inte framkommit att berättelsen innehållit några felaktigheter eller motsägelsefulla uppgifter. NN 1 har givit ett klart intryck av att inte vilja överdriva vad som hänt. Det finns inte några svårförklarliga moment i det hon har berättat. Det har varit svårt för henne att lämna uppgifterna, men hon har lämnat dem utan tvekan. Hon har varit osäker i fråga om i vilken ordning vissa av de sexuella handlingarna utförts, vilket i sig inte är anmärkningsvärt, och varit tydlig med detta. Det NN 1 har berättat om sitt tillstånd vid de sexuella handlingarna – att hon var berusad, trött och som i en dimma samt att det kändes som att hon inte kunde röra sig – framstår som självupplevt och väl förenligt med vad hon uppgett om sin konsumtion av alkohol och om att hon var vaken långt in på natten under det föregående dygnet samt torde inte heller vara ovanligt i samband med sexuella övergrepp. Det har inte framkommit att hon skulle ha några skäl att

lämna sanningslösa uppgifter. Det har inte heller framkommit att hon skulle ha ändrat sina uppgifter från vad hon uppgett vid polisförhör under förundersökningen. Vidare framstår det inte som särskilt troligt att hon skulle lämna sanningslösa uppgifter både vid polisförhör och inför tingsrätten, särskilt inte då Olof Östlund varit en person som hon hyst stort förtroende för. Det har gjorts gällande att hon kan ha haft skäl att lämna oriktiga uppgifter på grund av att hon skämts för att frivilligt ha haft sex med en person som varit närmare bekant med till henne och hennes mor samt velat förmildra konsekvenserna av sitt agerande, även med tanke på vilka konsekvenser det skulle kunna få för förhållandet mellan honom och NN 5. Detta framstår dock inte som särskilt troligt. Om det förhållit sig på det sättet hade hon knappast haft anledning att nämna något om övergrepp över huvud taget och sätta sig i en prekär situation. Det har vidare framkommit att NN 1 inte tagit initiativ till att polisanmäla händelsen. Hon har gjort detta först på inrådan från hennes mor, vilket även ska ses i belysning av att NN 1 inte velat att andra skulle få reda på vad som hänt.

Beträffande NN 1 s agerande efter det påstådda övergreppet har det framkommit att hon i någorlunda anslutning till detta, den 24 maj 2023, sökt kontakt med en kurator och erbjudits en sådan kontakt långt senare. Det är begripligt att hon därvid inte ville lämna några uppgifter om vad som hänt via telefon eller skriftligen. Det råder ingen tvekan om att NN 1 haft ytterst svårt att berätta om vad som hänt. Vad som framkommit om hennes kontaktsökande med kurator och vad hon berättat för Julia Söderström, NN 5, Jessika Forslöf och Elena Öberg talar mycket starkt för att något allvarligt hänt vid den händelse åtalet gäller – även om de två sistnämndas uppgifter avser sådant som NN 1 berättat efter det att polisanmälan gjordes och därför har ett mera begränsat bevisvärde.

Det är klart att NN 1 inte öppnat sig fullt ut för någon av de i målet hörda personerna och detaljerat berättat om vad som hänt. Det ska också nämnas att ingen av de som NN 1 berättat för verkar ha ställt några närmare frågor kring händelsen. NN 1 framstår som en skör person och otvivelaktigt har hon haft mycket svårt att berätta om händelsen. Med hänsyn till det anförda framstår det som förståeligt att hon inte redogjort mera ingående för händelsen för i målet hörda personer.

NN 1 har för Julia Söderström uppgett att hon utsatts för ett övergrepp då hon var berusad, och i samband därmed brutit ihop och gråtit. Julia Söderström har även omvittnat att NN 1 sedermera uppgett att övergreppet var en våldtäkt varvid hon frusit till. NN 1 har även inför sin mor brutit ihop och berättat att Olof Östlund hade bjudit friskt på alkohol medförande att NN 1 blivit berusad och penetrerat henne trots att hon inte ville. Enligt NN 5 grät NN 1 och mådde mycket dåligt då hon berättad detta. NN 5 uppfattade att övergreppet skulle ha skett i båten och att parterna hade sovit i denna. Detta är oförenligt med vad NN 1 har berättat vid huvudförhandlingen. Det råder dock ingen tvekan om att det sex hon och Olof Östlund haft ägt rum i en stuga. Det kan inte ha förelegat några skäl att lämna några oriktiga uppgifter i det avseendet. Hon lämnade ingen fullständig version om vad som skulle ha hänt till NN 5, som inte heller ställde några frågor. NN 5 måste ha missuppfattat vad NN 1 uppgav beträffande den plats där sexet skulle ha ägt rum. Vad NN 5 i övrigt har omvittnat enligt ovan och Julia Sjölunds angivna uppgifter avser sådant som NN 1 berättat för dem innan polisanmälan gjordes och den sinnesbeskaffenhet som hon då befann sig i samt ger stöd för NN 1:s uppgifter om vad som hänt. Det är vidare tydligt att NN 1:s beteende markant förändrats efter händelsen. Enligt Julia Sjöberg har NN 1 tagit avstånd från andra och inte velat göra

sådant hon gjort tidigare samt fått ett sämre humör. Hon har känt något slags förakt för sin egen kropp. NN 5 har också anfört att NN 1 inte velet göra sakar, inte velat gå till skolan och dragit sig undan andra. Jessika Forslöf har omvittnat att NN 1 uttryckt avsmak för vad som hänt och påverkats starkt av händelsen samt varit nedstämd. Det står klart att NN 1 mått dåligt efter händelsen och bedömts ha behov av insatser i form av samtal med både kurator och psykoterapeut. Vad som framkommit om NN 1:s förändrade beteende och mående ger stöd för vad hon har berättat om det av henne påstådda övergreppet.

Sammanfattningsvis anser tingsrätten att NN är trovärdig. Hennes uppgifter är också tillförlitliga. Det hon har berättat vinner indirekt stöd av vittnesmålen i fråga om centrala hänseenden och av vad vittnena uppgett om NN 1:s sinnesstämning då hon lämnat uppgifter om händelsen till dem.

Mot nämnda utredning ska Olof Östlunds uppgifter och den av honom åberopade bevisningen ställas. Även han har lämnat en sammanhängande och detaljerad redogörelse för händelsen. Han har menat att det uppstod en plötslig attraktion mellan honom och NN 1. Detta framstår inte som särskilt troligt i betraktande att detta skulle ha hänt i anslutning till att hon berättat för honom att hon träffat en kille. Han skulle inte heller ha ägnat den stora ålders-skillnaden mellan honom och NN 1 en tanke, vilket inte heller framstår som troligt. Det har inte framkommit att han innan sexet skulle ha gjort några överväganden i fråga om vilka konsekvenser det kunde få för hans nära förhållande till NN 5 om han hade sex med hennes dotter. Han skulle inför sexet inte heller ha gjort några överväganden med anledning av att han dessförinnan hade bjudit den unga NN 1 på alkohol vid fyra tillfällen. Med hänsyn till det anförda framstår det som att Olof Östlund var klart fokuserad på

att ha sex med NN 1. Vidare framstår hans uppgifter om vad som skulle ha sagts då NN 1 skulle förklarat sig villig till sex som något konstruerade. Hans förklaring till att han sköt ihop sängarna i stugan är inte heller övertygande. Det har framkommit att stugan var trång och det kan knappast ha funnits något särskilt behov av att han och NN 1 skulle sitta bredvid varandra. Det har ifrågasatts varför NN 1 inte larmade grannen eller ringde efter hjälp under natten då sexet ägde rum eller i vart fall berättade för grannen påföljande dag då grannen åkte med NN 1 och Olof Östlund i båten. Det kan knappast förväntas att NN 1 skulle väcka grannen, en äldre obekant kvinna, med okända möjligheter att ingripa och berätta vad som hänt, särskilt i betraktande av att NN 1 befann sig i ett berusat och omtöcknat tillstånd. Dessutom var både hon och Olof Östlund påföljande dag överens om att det som hände ”inte hade hänt” och det råder ingen tvekan om att NN 1 omgående efter händelsen ville förtränga vad som inträffat. Detta synes också utgöra en del av förklaringen till varför hon följde med hem till Olof Östlund efter händelsen och vistades där flera timmar. Vidare skulle det säkerligen ha väckt frågor om hon inte fick bilstereon monterad då detta var det egentliga syftet med att åka till Jättendal.

Vidkommande de av Olof Östlund åberopade vittnesförhören har det inte framkommit att han lämnat någon närmare redogörelse om den i målet aktuella händelsen för Kerstin Olsson. Det normala för personer som har sex är att de vill ha detta. Något skäl att nämna för Kerstin Olsson att så var fallet då Olof Östlund hade sex vid det tillfälle åtalet avser kan inte ha förelegat. Vad Kerstin Olsson har berättat kan inte anses ge något särskilt stöd för vad Olof Östlund har berättat om händelsen. Detsamma gäller karaktärsvittnets Mona Stenklyfts utsaga.

På grund av det anförda finner tingsrätten att NN 1:s utsaga vinner sådant stöd av annan utredning att utgångspunkten är att hennes uppgifter ska läggas till grund för bedömningen. Vad Olof Östlund anfört och den bevisning han åberopat motbevisar inte vad NN 1 berättat i sådan grad att hennes uppgifter helt ska frånkännas bevisvärde. Genom vad NN 1 har berättat är det utrett att Olof Östlund i ett försata sekde genomfört vaginalt samlag med henne både då hon legat på sidan och bakifrån samt att han fört in åtminstone ett finger i hennes underliv. Det är också utrett att han en stund senare på nytt genomfört ett vaginalt samlag med henne. Hennes påstående om att hon i det senare skedet skulle ha känt ett tryck mot halsen och därför haft svårigheter att andas samt haft märken på halsen påföljande dag vinner inte stöd av någon annan utredning och kan inte utan vidare tas för gott. Oavsett om Olof Östlund skulle ha kommit åt hennes hals är det inte visat att han skulle ha gjort detta medvetet. Åklagarens påstående om att han skulle ha fattat ett grepp om NN 1:s hals är inte bevisat. Det är inte heller visat att Olof Östlund skulle ha fört in sina fingrar i hennes vagina i det senare skedet av händelsen.

Av vad NN 1 har berättat står det klart att hon vare sig genom ord eller handling hade gett uttryck för att vilja ha samlag eller utöva sexuella handlingar med Olof Östlund. Han har således inte ägt att utgå från att hon frivilligt ville delta i något sådant. Med hänsyn till vad NN 1 uppgett om sin alkoholförtäring innan Olof Östlund genomförde samlagen med henne är det klart att hon var berusad och det finns inte skäl att ifrågasätta att hon även var trött. Hon har uppgett att hon blev chockad vid hans närmanden och det som hände måste ha varit överraskande för henne. Det hon berättat om att hon stelnade till och kände det som att hon inte kunde röra sig och befann sig som i en dimma talar starkt för att hon befann sig i ett sådant förlamande tillstånd som emellanåt kallas ”frozen fright”. Olof Östlund var närvarande vid all NN 1:s alkoholförtäring och var den som serverade den klart övervägande delen av

alkoholen. Det kan inte ha undgått honom att NN 1 hade förtärt en större mängd alkohol och var berusad samt inte heller att hon var trött eftersom han iakttog att hon la sig på en säng vid en tidpunkt då det är normalt att sova. Det var han som var den aktive vid samlagen, vilket han själv bekräftat. NN 1:s påtagliga passivitet kan inte heller ha undgått honom. Det har ålegat honom att förvissa sig om att hon ville delta i de sexuella handlingarna. Trots insikt om de ovan angivna faktiska förhållanden har han inte vinnlagt sig om att hon deltog frivilligt. Omständigheterna är sådana att han tog tillfället i akt och otillbörligen utnyttjade att NN 1 var berusad, trött och i ett förlamnings-liknande tillstånd samt befunnit sig i en särskild utsatt situatioen. Han har således gjort sig skyldig till våldtäkt. Även om åtalet avser två separata gärningar har det beträffande händelsernas tidsmässiga samband framkommit att tiden mellan samlagen kan har varit mycket kort. Vad Olof Östlund gjort sig skyldig till får därför anses utgöra ett brott. Våldtäkten kan inte anses vara mindre grov.

Påföljd

Olof Östlund är tidigare ostraffad. Av Kriminalvårdens yttrande framgår att han lever under socialt ordnade förhållanden. På grund av brotts art och straffvärde kan påföljden för Olof Östlund inte bestämmas till annat än fängelse. Straffets längd ska bestämmas till tre år.

Häktning

För våldtäkt föreskrivs inte lindrigare straff än fängelse ett år och sex månader. Det är inte uppenbart att det saknas risk för att Olof Östlund fortsätter att begå brott. Han ska därför stanna kvar i häkte till dess att straffet kan verkställas.

Skadestånd

Olof Östlunds våldtäkt mot NN 1 har inneburit en allvarlig kränkning av hennes personliga integritet. Hon är därför berättigad till ersättning för kränkning. Med beaktande av den schablon som brukar tillämpas dömer tingsrätten ut skäliga 200 000 kr för kränkning. Den begärda ersättningen för sveda och värk motsvarar vad NN 1 är berättigad till enligt schablon. Olof Östlund ska därför ersätta henne med begärda 15 000 kr för sveda och värk.

Övrigt

Olof Östlund döms för ett brott för vilket stadgas strängare straff än penningböter. Han ska därför betala en avgift om 1 000 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

De av försvararen och målsägandebiträdet begärda ersättningarna är skäliga. Med hänsyn till att Olof Östlund kommer att vara frihetsberövad under en längre tid och till den betalningsskyldighet som åläggs honom genom denna dom ska staten stå för kostnaderna för försvarararen och målsägandebiträdet.

Det finns skäl att besluta om fortsatt sekretess enligt vad som anges i domslutet.

Avräkningsunderlag bifogas.

RÄTTEN

Rådmannen Tomas Sandström samt nämndemän.

Digitalt signerad av rådmannen Tomas Sandström

ÖVERKLAGANDEINFORMATION

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Hälsinglands tingsrätt senast **den 12 februari 2024**. Överklagandet ska vara skriftligt. Hälsinglands tingsrätt skickar det vidare till Hovrätten för Nedre Norrland.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Hälsinglands tingsrätt och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Hälsinglands tingsrätt. Tänk på att skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Hälsinglands tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid.

Om det har kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Hovrätten för Nedre Norrland.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Hovrätten för Nedre Norrland skicka brev på det sättet.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till Hovrätten för Nedre Norrland tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen och det är kopplat till en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall:

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.
2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Det krävs också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Hälsinglands tingsrätt eller Hovrätten för Nedre Norrland om du har frågor.

Skiljaktig mening i hovrätten

Hovrättsrådet Oskar Viström är skiljaktig och anför följande.

Åklagarens bevisning består framför allt av NN1:s berättelse. Jag är i huvudsak enig med tingsrättens bedömning av berättelsen. Den är logisk, lätt att följa och detaljerad. Som tingsrätten anfört har det inte heller framkommit något konkret som ger anledning att befara att NN1 medvetet skulle lämna oriktiga uppgifter. Det finns alltså skäl att fästa tilltro det som hon berättat. Samtidigt bör det uppmärksammas att NN1, som jag uppfattar henne, uttryckt viss osäkerhet beträffande delar av händelseförloppet. Jag noterar bl.a. att hon inte tycks vara helt säker på om hon sa eller gjorde något som, utan att det var avsikten, gav Olof Östlund uppfattningen att hon samtycke till sex. Vidare går det inte heller att bortse från att NN1, enligt hennes egen uppfattning, var påtagligt berusad under kvällen och att berusningen kan ha påverkat hennes minnesbilder.

Angivna förhållanden innebär att det bör ställas förhållandevis höga krav på åklagarens övriga bevisning. Vittnesmålen och journalanteckningarna visar att NN1 berättat om händelsen för flera andra personer. Detta ger stöd för att NN1 är trovärdig. Vittnesmålen bidrar dock inte till att styrka NN1:s berättelse i mer detalj. Min uppfattning är därför att det alltjämt finns en viss osäkerhet om hur de sexuella handlingara kom att inledas. Eftersom den delen av händelseförloppet är central för att kunna ta ställning till Olof Östlunds uppsåt eller oaktsamhet anser jag att åtalet mot honom ska ogillas.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 170 851 03 Sundsvall	Södra Tjärngatan 2	060-18 68 00 **E-post**: hovratten.nedrenorrland@dom.se www.hovrattenfornedrenorrland.se		måndag – fredag 08:00–16:00

HOVRÄTTEN FÖR
NEDRE NORRLAND
Rotel 1
Handläggare 7

AVRÄKNINGSUNDERLAG
2024-03-15
Sundsvall

Aktbilaga
Mål nr B 237-24

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid	Datum för dom/beslut
19700527-7533	**2024-03-15**
Efternamn **Östlund**	Förnamn **Olof**

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad	**Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet** *(lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)*
2023-12-07	

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska i vissa fall tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 och 27 § förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

………………………………………………
Elin Sjölund

Dok.Id 223312

SVERIGES DOMSTOLAR
www.domstol.se

Bilaga

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om

2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstadomstolen.se

Anvisning för överklagande HR, avgörande, med pt • Producerat av Domstolsverket • 2017-07